

# **School Ondersteunings Profiel**

## **Ambelt SO Zwolle**

## **Onze Missie**

*Het geven van onderwijs aan leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte*

## **Onze Visie**

*Met PASSIE werken we SAMEN aan het GELUK van onze leerlingen*

## **Onze waarden**

*Respect, Veiligheid, Vertrouwen, Plezier*

## **Doelgroep beschrijving**

### **Onze Doelgroep**

Binnen onze Speciaal Onderwijs afdeling in Zwolle geven wij onderwijs aan leerlingen tussen de 4 en 13 jaar met een complexe gedragsproblematiek. Deze complexe gedragsproblematiek zorgt er voor dat ze onvoldoende tot ontwikkeling komen binnen het regulier basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs. Veelal is er sprake van een ontwikkelingsstoornis. Voorbeelden hiervan zijn aandacht deficiëntie/hyperactiviteit stoornis (AD(H)D), autismespectrumstoornis, hechtingsstoornis, angststoornis of gedragsstoornis. Tevens kan er sprake zijn van leerstoornissen (dyslexie, dyscalculie). Dat er sprake is van complexe gedragsproblematiek betekent ook dat er sprake is van een grote verscheidenheid. Deze verscheidenheid komt bijvoorbeeld naar voren in concentratieproblemen, prikkelgevoeligheid, ontbreken van basisveiligheid, beperkte zelfstandigheid en zelfredzaamheid, problemen in emotieregulatie, problemen in de regulatie van angst, verminderde draagkracht en verminderde belastbaarheid, moeite met het omgaan met gezag of problemen in de gewetensontwikkeling. Een breed scala aan problematiek dus. Wat bijna al onze leerlingen gemeen hebben is dat ze behoefte hebben aan onvoorwaardelijke aandacht en nabijheid van hun leerkracht. Duidelijkheid, voorspelbaarheid en structuur zijn belangrijke pijlers voor onze leerlingen. Vaak is naast een problematische schoolsituatie in het verleden ook sprake van een problematische thuissituatie, is het belangrijk om de school en de thuissituatie te integreren. Het integreren van zorg en onderwijs is belangrijk om een optimale ontwikkeling voor onze leerlingen te kunnen borgen.

## **Onderwijsaanbod**

### **1. Onderwijsconcept**

#### **Stamgroepen**

Afhankelijk van de leeftijd en/of de ontwikkeling van het kind, zit hij/zij één of meerdere jaren in het SO. De indeling van de lesgroepen wordt gedaan op basis van een aantal criteria:

- Kalenderleeftijd
- Sociaal-emotioneel ontwikkelingsniveau
- Didactische niveau
- Gedrag

De meeste van onze klassen hebben een groepsgrootte van 14 leerlingen. Tevens zijn er groepen van 10-12 kinderen. Binnen het bepalen van de maximale groepsgrootte van onze klassen wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en de zorgwaarde van de groep.

#### **Onderbouw**

In de kleutergroep hebben de activiteiten nog een minder schools karakter. De kinderen krijgen een programma met een sterk accent op het spelend bezig zijn, gericht op de ontwikkeling van spraak en taal, motoriek, sociale- en emotionele vorming. De beginnende geletterdheid en de beginnende gecijferdheid wordt gestimuleerd en gevolgd. We werken aan de bevordering van de 'schoolrijpheid'.

Leren spelen, samenspelen, versterken van het zelfvertrouwen, stimuleren van de werkhouding en het bevorderen van de concentratie staan eerst centraal. Wanneer een leerling schoolrijp is, aan de beginnende leervoorwaarden voldoet wordt gestart met het reken- en taalonderwijs

### **Middenbouw en Bovenbouw**

Naast de noodzakelijke orthopedagogische zorg ligt in de midden- en bovenbouw meer nadruk op de schoolse vakken. Wij streven zoveel mogelijk de kerndoelen van het regulier basisonderwijs na. Door sociaal-emotionele, lichamelijke en/of cognitieve beperkingen zullen de doelen echter regelmatig aangepast moeten worden.

### **Vakken**

De leerlingen krijgen de volgende vakken: lezen, taal, spelling, rekenen, schrijven, wereldoriëntatie (aardrijkskunde, geschiedenis, natuur & techniek), verkeer, tekenen, handvaardigheid, sociale vaardigheid en gym. **Engels wordt alleen aan de kinderen aangeboden die 12 worden of zijn, en het SO gaan verlaten.** Het vak bewegingsonderwijs wordt twee keer per week door de vakleerkrachten gegeven.

### **Niveaugroepen**

Voor een aantal didactische vakken werken we met niveaugroepen (rekenen, spelling). Leerlingen worden op niveau ingedeeld. Dit kan betekenen dat een leerling voor bijvoorbeeld lezen in een andere niveaugroep zit dan voor rekenen. Door systematisch te toetsen volgen we de vorderingen van de leerlingen. De niveaugroepen worden gedurende het jaar opnieuw ingedeeld. Wanneer een leerling het sociaal-emotioneel niet aan kan om groepsdoorbrekend te werken, blijft een leerling tijdens de vakken in zijn eigen klas.

### **Individuele leerlijnen**

Er kunnen diverse redenen zijn waarom het voor de ontwikkeling van een leerling belangrijk is om individueel op zijn eigen niveau les te krijgen. Wanneer het voor zowel de didactische als de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling bevorderend is om een individuele leerlijn toe te passen, zullen we dit doen.

### **Leerkrachten**

Het leerkrachthandelen is de sleutel tot het succes van de leerling.

Onze leerkrachten zijn specialisten in het bieden van onderwijs en zorg aan onze speciale leerlingen. Leerlingen worden niet veroordeeld op hun gedrag, maar er wordt gekeken naar de reden achter het gedrag. De leerkracht is het eerste aanspreekpunt voor zowel de leerlingen als de ouders. Voor gymnastiek beschikken we over bevoegde vakleerkrachten. Contacten met ouders lopen primair via de leerkracht.

### **Leraar Ondersteuners**

Bij iedere klas is een leraarondersteuner betrokken. De leraarondersteuner levert een belangrijke bijdrage aan het onderwijsproces. Bijvoorbeeld in het werken met niveaugroepen. Daarnaast speelt de leraarondersteuner een grote rol in de begeleiding op het sociaal-emotioneel functioneren en de sociale veiligheid van de leerlingen binnen de school. Leraarondersteuners hebben ruimte om naast de lessen die gegeven worden aandacht te hebben voor het individuele kind. Of ze zorgen ervoor dat de leerkracht ruimte heeft om aandacht te geven aan het individuele kind. De leraarondersteuners zijn pedagogisch geschoold.

### **Ontwikkelperspectiefplan**

Iedere leerling van onze school heeft een eigen ontwikkelperspectiefplan (OPP). In het OPP beschrijven we de het uitstroomniveau dat de leerling kan halen bij uitstroom naar het

vervolgonderwijs. De bevorderende en belemmerende factoren die hierin een rol spelen worden beschreven. Ook de verschillende onderwijsbehoeften van een leerling worden beschreven. De verschillende factoren en behoeften worden voor zowel het cognitief functioneren als het sociaal-emotioneel functioneren beschreven.

## **2. De Inrichting van de school**

### **De klassen**

Bij de inrichting van de klassen houden we rekening met de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. We zorgen voor structuur in ruimte en tijd. We visualiseren het dagprogramma, hierbij werken we met pictogrammen. In de bovenbouw wordt overgestapt op tekst. Bij de deur hangen foto's van leerkrachten/ondersteuners van de dag. We visualiseren tijd door middel van het gebruik van een time-timer (klassikaal/individueel). Hiernaast wordt bijvoorbeeld invulling speeltijd en invulling tijd na werken gevisualiseerd door gebruik van vaste afbeeldingen. Beloningssystemen hebben een vast format. Naast het visualiseren van tijd en ruimte visualiseren we ook zoveel mogelijk het gewenste gedrag. Visualisaties zijn in alle verschillende klassen/gangen en ook buiten op elkaar afgestemd.

Bij de inrichting van het lokaal wordt uitgegaan van een zo prikkelselectief mogelijke omgeving.

Bovenkant van de kasten zijn leeg, werkjes van kinderen hangen op de achterwand in de klas. Kasten zijn leeg, werkjes van kinderen worden zoveel mogelijk op één muur gehangen.

In de plaatsing van het meubilair wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de behoeften van de verschillende leerlingen. Dit betekent dat in de ene klas kinderen individueel zitten, in tweetallen, in groepjes. Ook binnen een klas kunnen hier verschillen in zijn.

In de verschillende klassen zijn een aantal specifieke werkplekken aanwezig. Deze plekken kunnen door de leerlingen gebruikt worden om zelfstandig hun werk te maken. De werkplekken zorgen voor een afgeschermd werkruimte voor de leerling, waar ze zoveel mogelijk afgeschermd van omgevingsprikkels hun werk kunnen maken. Elke klas heeft een rustplek en een time-out kruk (zie PBS).

### **De gebouwen**

We maken gebruik van meerdere kleine gebouwen. Dit geeft de mogelijkheid om kleinere units te vormen. Deze kleine units zorgen voor rust en overzicht. De verschillende units werken onderling samen in bijvoorbeeld de niveaugroepen. Ook gaan de leerlingen in hun unit samen naar buiten.

### **Het terrein**

We beschikken op Herfte over meerdere speellocaties en velden waar de leerlingen gebruik van kunnen maken. Leerlingen hebben letterlijk de ruimte buiten door het grote speelveld waar we gebruik van maken. Het grote speelterrein is opgedeeld in kleinere delen waar leerlingen verschillende activiteiten kunnen ontplooiën. Iedere plek heeft zijn eigen functie. Dit zorgt voor duidelijkheid. Het terrein biedt ons een fantastische mogelijkheid om de leerlingen de mogelijkheid te geven om te spelen en tot rust te komen, te ontspannen.

### **Speciale Voorzieningen op het terrein**

- Kinderboerderij

Op ons terrein, op loopafstand van alle gebouwen, ligt de kinderboerderij. Hier zijn verschillende dieren aanwezig. Kinderen hebben de mogelijkheid om onder schooltijd in kleine groepjes de

kinderboerderij te bezoeken. Tijdens deze momenten helpen ze de dieren verzorgen, ondersteunen in het onderhoud en kunnen vooral genieten van de dieren om zich heen. Het is voor veel kinderen een zeer geschikte manier om even tot rust te komen, vertrouwen op te doen, praktisch bezig te zijn. Het opdoen van succeservaringen staat centraal.

- **Praktijkmogelijkheden**

Op ons terrein staan een aantal kassen. Er is een grote groenvoorziening aanwezig. Tevens hebben we de beschikking over een keuken. Kinderen die behoefte hebben aan afwisseling tussen theorie en praktijk kunnen van deze voorzieningen gebruik maken.

- **Gymzalen**

Op ons terrein hebben we gymzalen onder eigen beheer. Dit betekent dat de verschillende klassen de afstand tussen de klas en de gymzaal lopend kunnen overbruggen.

## **Speciale mensen / expertise in mensen**

- **CieVB**

De Commissie van Begeleiding bestaat uit de locatie-directeur, intern begeleiders, een maatschappelijk werker, een gedragswetenschapper (psycholoog/ orthopedagoog) en op oproepbasis de jeugdarts.

De kern van de Commissie van Begeleiding betreft de leerlingenzorg. De CieVB werkt preventief op alle zorgvragen die rond leerlingen spelen. Deze zorgvragen hebben betrekking op alle gebieden waarbij de leerlingen extra ondersteuning kunnen gebruiken.

In eerste instantie gaat het om leerlingen die zijn ingebracht door de leerkracht. De leerkracht brengt de zorgvraag in wanneer er problemen zijn rond een leerling waarbij de expertise van de CieVB gewenst is. Ouders/verzorgers worden hiervan op de hoogte gebracht door de leerkracht van hun zoon/dochter.

Taken van de CieVB-leden

locatie directeur:

De locatie-directeur stuurt de CieVB aan en coördineert wat er in de CieVB wordt besproken. De locatie-directeur is voorzitter tijdens de vergaderingen. Daarnaast is de locatie-directeur eindverantwoordelijk voor de leerlingenzorg en voor het handelen van de CieVB. De andere disciplines binnen de CieVB leggen verantwoording af aan de locatie-directeur.

De locatie-directeur is verantwoordelijk voor zaken die formeel moeten worden behandeld. Hierbij kunnen we denken aan het inschakelen van leerplichtambtenaar.

Intern begeleider

De intern begeleider (IB'er) fungeert als 'link' tussen de leerkrachten en de CieVB. De IB'er kan ingeschakeld worden bij problemen in de klas en kan de leerkracht hierin begeleiden. De IB'er voert gesprekken met groepsleerkrachten. Tijdens deze gesprekken worden leerlingen zonder signaalbrief besproken. De IB'er pakt problemen op betreffende didactische vraagstukken. Ook groepsproblematiek en voortgang met betrekking tot uitvoering van handelingsplannen kunnen aan de orde komen. De IB'er coördineert binnen het team de leerlingenzorg.

Schoolmaatschappelijk werker

De schoolmaatschappelijk werker komt meestal in beeld als er zorgsignalen zijn rondom een leerling binnen en/of buiten school. Dit kan gaan om opvoedingsproblemen in de thuissituatie, om

verslavingsproblemen, problemen wat betreft financiën, wonen of vrijetijdsbesteding. De begeleiding en/of hulpverlening is meestal kortdurend. Als er langdurige begeleiding nodig is, kan de schoolmaatschappelijk werker meekijken voor een geschikte vorm van hulp en doorverwijzen naar een passende instantie.

#### Gedragswetenschapper

De gedragswetenschapper pakt hulpvragen op die betrekking hebben op probleemgedrag van leerlingen op school. Hierin wordt altijd het belang van de leerling voorop gesteld. Naar aanleiding van de problematiek kan de gedragswetenschapper observeren, onderzoek afnemen, overleggen (met instanties, ouders en leerlingen), leerlingen begeleiden en handelingsadviezen geven.

#### Jeugdarts

De CieVB kan wanneer dat nodig is de expertise van de Jeugdarts inzetten.

Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de fysieke en psychische ontwikkeling van de leerling en de onderwijsaanpassingen die op basis daarvan gerealiseerd moeten worden.

#### - **Autismecoach**

Binnen onze afdeling zijn twee autismecoaches werkzaam. Zij hebben naast hun pedagogische opleiding aanvullende opleidingen/trainingen gedaan om zich verder te specialiseren in het intensief begeleiden/coachen van kinderen met specifieke sociaal-emotionele hulpvragen.

De Boomhut is binnen onze school de naam voor de plek waar kinderen onder begeleiding van een deskundige coach kunnen werken aan diverse hulpvragen die binnen de klassensetting niet opgepakt kunnen worden.

De redenen waarom een kind aangemeld wordt in De Boomhut kunnen zeer uiteenlopend zijn. De kinderen hebben vaak een stoornis binnen het autistisch spectrum, maar dit is geen voorwaarde om aangemeld te kunnen worden. De kinderen die in De Boomhut komen hebben op sociaal-emotioneel gebied meer (individuele) begeleiding nodig dan de leerkracht in de klas kan bieden.

De hulpvraag kan bijvoorbeeld liggen op het gebied van de werkhouding, sociale vaardigheden, ontspanning, invulling van de vrije tijd of het leren omgaan/kennen van de eigen handicap. Er wordt een programma opgezet dat zo goed mogelijk aansluit bij de hulpvraag en er worden eventueel aanpassingen bedacht die het kind kunnen ondersteunen binnen de school. Hoe vaak een kind naar De Boomhut komt wordt door de autismecoach bepaald. Het hangt vooral af van de hulpvraag. Soms komt een kind eenmaal per week en in sommige gevallen tweemaal per week. Er kan individueel of in kleine groepjes gewerkt worden. Naast de begeleiding van kinderen door de coach zelf, heeft het maken van een transfer van het geleerde naar de klas grote aandacht. De autismecoach begeleidt hierin het kind, maar zorgt ook voor begeleiding van de leerkracht om ervoor te zorgen dat het geleerde zo goed mogelijk toegepast kan worden door het kind.

#### -**PBS-specialist**

De PBS-specialist is een interne medewerker die leerlingen, personeel en ouders extra kan ondersteunen. De PBS-specialist is expert in het analyseren van gedragsvraagstukken en vraagstukken op het gebied van leren. De PBS-specialist begeleidt leerkrachten in het inzetten van verschillende interventies vanuit de PBS-methodiek. Interventies gericht op specifieke groepen of individuele leerlingen. Ook kan de PBS-specialist overig personeel en ouders ondersteunen.

#### - **Logopedie**

Binnen onze afdeling zijn logopedisten werkzaam. De logopedisten bieden extra ondersteuning op het gebied van taal en spraak. Daarnaast worden ze ingezet in de remediering dyslexie.

#### - **Fysiotherapie**

Op ons terrein is een fysiotherapeut werkzaam die vanuit haar zelfstandige praktijk fysiotherapeutische behandeling biedt aan kinderen van onze afdeling. Zo kunnen de hulpvragen die

er zijn direct (onder schooltijd) opgepakt worden, waardoor er geen tijd verloren gaat. De lijnen tussen de fysiotherapeut en leerkracht zijn kort, waardoor adviezen geïntegreerd kunnen worden in het onderwijsaanbod.

**-Leescoördinator**

Binnen onze school zijn verschillende leerkrachten opgeleid tot leescoördinator. Dit borgt de expertise op het gebied van het leesonderwijs.

**-Rekenspecialist**

Binnen onze school zijn verschillende leerkrachten opgeleid tot rekenspecialist. Dit borgt de expertise op het gebied van het rekenonderwijs.

**-Specialist op de vakgebieden lezen en spellen**

Binnen onze afdeling is een leraarondersteuner werkzaam die gespecialiseerd is in het verzorgen van extra begeleiding op de leergebieden lezen en spellen. Kinderen die stagneren in hun lees- en/of spellingsontwikkeling kunnen 1-2 maal per week buiten de klas extra begeleiding krijgen op deze vakgebieden. Dit om de ontwikkeling op de gebieden lezen en spellen zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

## **Speciale middelen / expertise in middelen / methodieken**

### **-Positive Behaviour Support**

Op onze afdeling staat het gedachtengoed van Positive Behaviour Support (PBS) centraal. PBS is gericht op het creëren van een omgeving die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Dit begint bij het gezamenlijk formuleren van de waarden die de school belangrijk vindt. Binnen onze school zijn dit veiligheid, respect, vertrouwen en plezier. Vervolgens wordt het gedrag benoemd dat past bij deze waarden en leert we het de kinderen actief aan. Adequaat gedrag wordt systematisch positief bekrachtigd. Hiermee creëren we een veilig en positief schoolklimaat, waarin elke leerling optimaal kan profiteren van het geboden onderwijs.

In ons dagelijks onderwijs zijn wij dus vooral gericht op pro-actief pedagogisch handelen. Hierbij stimuleren wij in alle situaties gewenst gedrag bij alle leerlingen. Dit doen we door:

- Heldere gedragsverwachtingen worden in de gehele school gehanteerd.
- Duidelijke gedragsverwachtingen van gewenst gedrag zijn rond de vier basiswaarden respect, veiligheid, vertrouwen en plezier geformuleerd. Verwachtingen zijn specifiek gemaakt voor alle ruimtes in de school (zoals klas, gang, plein, gym).
- De vier basiswaarden worden gevisualiseerd op posters en hangen in de gangen van de school, op de pleinen en in de klaslokalen. Daarnaast hangen er per ruimte de gezamenlijke afspraken, ondersteunt door picto's met uitgebeelde verwachtingen omtrent gewenst gedrag.
- Het gewenste gedrag wordt systematisch aangeleerd door elke week een PBS les te geven, soms in combinatie met de methodiek Leefstijl. De kern van de lessen is het voordoen van gewenst en ongewenst gedrag via rollenspel of op een andere wijze.

Gewenst gedrag wordt gestimuleerd door het geven van complimenten voor goed gedrag. Alle leerkrachten, ondersteuners en medewerkers van het SO zijn gericht op positief gedrag van leerlingen. Het gehele schoolteam bekrachtigt gewenst gedrag ook door tokens uit te delen aan leerlingen, in de vorm van groene muntjes met een duim. De leerlingen kunnen de gehele dag en in iedere ruimte bij goed gedrag een compliment verdienen of een muntje. Elke klas heeft een buis in de klas hangende kinderen hun verdiende munten kunnen doen. Per klas is een groepsbeloning te verdienen wanneer een bepaald aantal munten wordt behaald. De beloningen verschillen per bouw en per klas en worden in overeenstemming met de kinderen afgesproken.

Een deel van onze kinderen heeft moeite zich te houden aan de gestelde verwachting. Harder straffen blijkt niet effectief in de praktijk. Kinderen onder de twaalf jaar zijn in de meeste gevallen nog onvoldoende in staat een niet-boodschap als 'je mag niet rennen in de gang, je mag niet pesten, je mag niet schreeuwen', om te zetten in gedrag dat ze dan wel moeten laten zien. Gedragsregels op school- en klassenniveau moeten heel duidelijk verwoorden hoe jij verwacht dat de leerlingen zich in de verschillende ruimtes van de school gedragen. Zo mogen leerlingen bijvoorbeeld rennen op het schoolplein, maar binnen in de gangen moeten ze lopen. Vanuit PBS werken we altijd eerst vanuit 'de reactieprocedure', wanneer je leerlingen aanspreekt op hun ongewenste gedrag en ze een correctie geeft.

Het kan nodig zijn om een time-out in te zetten, om het gedrag dat een leerling vertoont te veranderen. Een time-out is voor ons een methodiek om op een professionele wijze om te gaan met spanningsvolle situaties. Het is een pedagogische afzonderingsmethode met als doel regulatie van het gedrag, (herstel) orde en rust en een taakgerichte sfeer in de klas.

Elke klas heeft een rustplek en een time-out kruk. De rustplek wordt ingezet wanneer een leerling zelf aangeeft behoefte te hebben aan een moment van rust, maar ook kan de leerkracht de leerling deze tip geven. De afspraken over de rustplek worden in de klas bij deze plek opgehangen. Daarnaast heeft elke klas een time-out kruk, waarop een leerling een time-out krijgt, om zijn of haar storende gedrag weer onder controle te krijgen.

We werken zoveel mogelijk door aan de leerling te laten merken dat het probleem, het storende gedrag, wordt herkend en er is erkenning voor de leerling, maar het gedrag wordt duidelijk afgekeurd. Zoveel mogelijk, passend bij de leeftijd, wordt de leerling uitgedaagd mee te denken aan een oplossing, een acceptabel alternatief, want dit draagt bij aan meer verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag. Dit is voor onze school een belangrijke waarde. Wij willen een veilige school zijn, die de leerlingen positieve communicatie, structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid biedt. Door een vertrouwensband op te bouwen met leerlingen proberen we veiligheid te creëren, vanuit vriendelijk en nadrukkelijk leidinggevend leerkrachtgedrag.

Wanneer een leerling toch een tijdelijke time-out krijgt in de klas, buiten de klas of in een andere ruimte zoals het plein bijvoorbeeld, willen we graag dat de leerling zich bewust wordt van zijn eigen gedrag. Voor het gros van onze leerlingen (groene niveau) denken streven wij naar een stuk verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag. Om dit bewustwordingsproces te bevorderen vullen de leerlingen na afloop van de time-out of van het rustmoment een formulier in gebaseerd op de ABC principes (Antecedents-Behavior-Consequents) Er zijn verschillende formulieren, voor de onder-midden- en bovenbouw. In alle ruimtes van de school zijn deze terug te vinden.

### **-Handelingsgericht werken**

Binnen onze afdeling wordt gewerkt volgens de principes van handelingsgericht werken (HGW). Dit betekent dat voor elke leerling wordt gekeken wat specifieke belemmerende en bevorderende factoren zijn in het functioneren. Op basis hiervan wordt gekeken wat de leerling nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen, met andere woorden; de onderwijsbehoeften.

Vanuit de visie van handelingsgericht werken zijn deze factoren niet alleen afhankelijk van leerlingkenmerken maar is het juist noodzakelijk om naar andere factoren te kijken die op het functioneren van invloed zijn. Dit verschilt dus ook per situatie en omgeving. Op school komt een leerling in verschillende situaties terecht: Wisseling van leerkracht, aanpak, les(materiaal), groep, omgeving (lokalen, plein), etc. Om een leerling zo goed mogelijk te kunnen laten functioneren binnen deze situaties is het van belang dat de leerkracht de aanpak en het handelen afstemt op de behoeftes van de leerlingen. De intern begeleider werkt vanuit de principes van handelingsgericht werken voor de intern begeleider en gedragswetenschapper vanuit de principes van handelingsgerichte diagnostiek.

### **Volgsystemen**

Binnen onze school maken we gebruik van verschillende volgsystemen. Als leerlingvolgsysteem gebruiken we ParnasSys. Voor het volgen van de leerlingen op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling gebruiken we ZIEN! Ook LOVS van CITO wordt door ons ingezet om planmatig opbrengstgericht te werken.

### **Sociaal emotionele ontwikkeling**

#### **- Leefstijl**

Leefstijl is een programma dat kinderen helpt om hun sociaal-emotionele vaardigheden te ontwikkelen. Om een aantal te noemen: samen spelen, samenwerken, praten, luisteren, rekening houden met elkaar, zelfvertrouwen opdoen, gevoelens uiten, omgaan met verschillen, conflicten oplossen en omgaan met groepsdruk. Ook komen media-educatie, gezondheidsvaardigheden en burgerschap aan bod. Allemaal essentiële basisvaardigheden die voor kinderen belangrijk zijn om goed te kunnen functioneren. Zowel nu op school, thuis, als later wanneer zij volwassen zijn.

- PAD

#### - Rots en Water

Binnen de groepen 8 wordt een lessenserie gegeven die gebaseerd is op de psychofysieke training Rots en Water. Binnen deze lessenserie gaat het ontwikkelen van weerbaarheid samen met de ontwikkeling van positieve sociale vaardigheden. Psychofysiek werken betekent dat via een actieve, fysieke invalshoek positieve sociale vaardigheden worden aangeleerd. Al spelenderwijs en via fysieke oefening worden sociale-communicatie-en confrontatievaardigheden aangeleerd. Doel is om onze schoolverlaters vaardigheden mee te geven waardoor ze in het voorgezet onderwijs sterker kunnen staan, leren zich op een positieve wijze staande te houden.

#### **SVIB**

Om het onderwijs te verbeteren maken we gebruik van video interactie door een gecertificeerde begeleider. Door samen met de leerkracht te reflecteren op het handelen zijn we in staat om nog beter af te stemmen op de specifieke onderwijsbehoefte van de individuele leerling.

#### **Denk!**

Begrijpend lezen en bibliotheek op School.

#### **Themaweken**

Binnen het programma wordt er d.m.v. speciale themaweken extra geïnvesteerd in specifieke onderwerpen. Hier gaat het om thema's als pesten, seksuele voorlichting/weerbaarheid en mediawijsheid.

#### **Dyslexie**

Leerlingen die de leerstoornis dyslexie hebben worden binnen onze afdeling op verschillende manieren ondersteund. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling worden verschillende maatregelen ingezet. Hierbij valt te denken aan; pre-teaching bij lezen en zaakvakken, remedial teaching voor lezen en spellen, gebruik van hulpmiddelen die leiden tot minder spellingfouten (woordenboek, regelkaarten en spellinglijsten, spellingscontrole computer), tekst van (toets)opgaven voorlezen, toepassing van een ondersteunend computerprogramma (Kurzweil)

#### **Dyscalculie**

Leerlingen die de leerstoornis dyscalculie hebben worden binnen onze afdeling op verschillende manieren ondersteund. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling worden verschillende maatregelen ingezet.

#### **Voorbereiden V(S)O**

Speciaal ontwikkeld programma om leerlingen goed te laten starten binnen het V(S)O.

Het programma bestaat o.a. uit de volgende onderdelen:

- Tactus, verslavingszorg
- Leren Leren
- Rots en Water, weerbaarheid
- Oriëntatie VO

## **Verdiepend/extra Aanbod**

### Arrangementen

In samenwerking met Zorg-Partners realiseren we individueel afgestemde arrangementen op het gebied van Zorg en Onderwijs. Hierbij werken we samen met o.a. Karakter en AT Zorg.

### Zorgklas

Vanaf schooljaar 2016-2017 realiseren we een Zorgklas binnen onze school.

Binnen onze standaard groepen zijn grote verschillen waarneembaar betreffende gedrag en niveau.

Ondanks het feit dat leerkrachten en therapeuten zoveel mogelijk voorzien in de diverse onderwijsbehoeften van de leerlingen, zijn er ook leerlingen die meer zorg en ondersteuning nodig hebben. Bij deze leerlingen is de stoornis zo bepalend dat het kind zijn/ haar ontwikkelingsmogelijkheden/ onderwijsbehoefte onvoldoende kan benutten. Zij kunnen niet functioneren in een groep van 14 leerlingen. De betreffende leerlingen hebben behoefte aan intensievere, meer individuele begeleiding in een prikkelarme omgeving, waarin visualisatie duidelijkheid en structuur biedt. In deze klas zitten maximaal 5 leerlingen en is een minimale wisseling van leerkrachten. Deze groep doet (in eerste instantie) niet mee aan groep overstijgend werken.